

Абчук Аврам Пінхусович

Біографія

Абчук Аврам Пінхусович народився 1897р. у Луцьку в багатодітній сім'ї дрібного службовця. П'ятирічним хлопчиком був відданий батьками в хедер — напіврелігійну єврейську початкову школу.

Проте продовжити навчання в міській гімназії через так звану "процентну норму", яка обмежувала доступ дітям єврейського походження в навчальні заклади царської Росії, не зміг.

Коли йому виповнилося тринадцять літ, полишив отчий дім. Шлях його проліг до Києва. Якось у робітничому клубі, куди бездомний юнак частенько навідувався після трудового дня, виступали відомі поети Давид Гофштейн, Перец Маркіш, Лейб Квітко і Давид Бергельсон. Після закінчення літературної частини сором'язливий від природи Абчук протиснувся до поважних гостей і простягнув одному з них зшиток власних віршів, які потай складав.

Давид Гофштейн, ознайомившись й творами початківця, інтуїтивно відчув перед ним — народний самородок. Дізнавшись, що хлопчина не має в Києві ні кола ні двора, запросив до себе на квартиру. А потім прилаштував його вихователем у щойно відкритий будинок безпритульників, ввів у літературне середовище.

Вже перші публікації Абчука в єврейській періодиці принесли йому визнання. Як завважила тодішня критика, "на небосхилі єврейської літератури заяскравіла нова зоря". Молодий письменник не лише писав новели й нариси, а й наполегливо вчився. Закінчив Київський інститут народної освіти. А коли в Києві відкрився Інститут єврейської культури при Академії наук України, став одним із перших його наукових співробітників.

На початок 30-х років припадає розквіт таланту Аврама Абчука. В цей час з'являються збірки його новел, критичних праць, монографії. А коли було опубліковано роман "Гершл Шамай" (1933), стало ясно: в єврейську літературу прийшов справжній майстер "великої" прози. Його книги перекладалися мовами народів СРСР.

За ідейно-естетичним спрямуванням творчості Абчук належав до літературної організації ВУСПП (Всеукраїнська Спілка пролетарських письменників). Деякий час був її секретарем. Як один із найавторитетніших єврейських прозаїків і критиків, він у складі письменницької делегації України, куди входили П.Тичина, М.Рильський, І.Микитенко, П.Панч, М. Бажан та ін., у серпні 1934р. брав участь у роботі І Всесоюзного з'їзду письменників. А на І Всеукраїнському з'їзді письменників був одноостанньо обраний керівником єврейської секції.

Здавалося, що складається творча доля Абчука щасливо. Але в ту пору набрала шалених обертів кривава сталінська січкаря. 27 вересня 1937р. на одній із київських вулиць агенти НКВС схопили Абчука. В той же день під час трусу його дружина і син Вільям, ще немовля, були викинуті з квартири на вулицю, а невдовзі вислані з Києва.

Підручні Єжова висунули Абчукові стандартне для всіх інтелігентів звинувачення: "підривна діяльність, проведення на території СРСР шпигунства на користь однієї іноземної держави". Яка діяльність, на користь якої держави велося шпигунство, слідство анітрохи не турбувало. Воно мало поставляти жертви на конвеєр нищення і справно це робило. 27 вересня Абчука кинули за ґрати, а 10 жовтня 1937р. розстріляли...

Після смерті "улюбленого вождя всіх народів" Спілка письменників України розпочала клопотатися про реабілітацію безвинно репресованих сталінщиною літераторів. Винятково благородну роль у поверненні доброго імені А.Абчуку відіграли В.Сосюра і М.Рильський, які дали йому якнайкращі характеристики. 13 жовтня 1956р. справу Абчука переглянув Верховний Суд СРСР, і вирок особливої наради при НКВС від 10 жовтня 1937р. було скасовано.

А.Абчука реабілітовано посмертно.

ЛУ 19(4428) 9.05.1991